

Warszawa, dnia 16 maja 2012 r.

INSPEKCJA WETERYNARYJNA
ZASTĘPCA GŁÓWNEGO LEKARZA
WETERYNARII

Jarosław Naze

Wojewódzcy Lekarze Weterynarii

- wszyscy -

GIWbż- 0810 - 2 / 11 (4)

W związku z zaleceniem inspektorów Biura ds. Żywności i Weterynarii (FVO) prowadzących audyt w Polsce w dniach od 23 stycznia do 3 lutego 2012 r. w celu dokonania oceny kontroli urzędowych dotyczących uboju i przetwarzania mięsa świeżego, w szczególności świeżego mięsa końskiego, przypominam o wymaganiach odnoszących się do obowiązku przekazywania informacji dotyczących łańcucha żywnościowego wraz ze zwierzętami do rzeźni.

Inspektorzy FVO zwrócili uwagę na konieczność podjęcia krótkoterminowych działań mających na celu wyegzekwowanie od podmiotów przestrzegania przepisów art. 3 rozporządzenia (WE) nr 853/2004, a od urzędowych lekarzy weterynarii – przepisów art. 5 pkt. 1 rozporządzenia (WE) nr 854/2004 odnośnie informacji dotyczących łańcucha żywnościowego.

Zgodnie z art. 3 rozporządzenia (WE) nr 853/2004 podmioty prowadzące rzeźnie muszą przestrzegać odpowiednich wymogów określonych w załącznikach II i III do tego rozporządzenia, czyli ubiegać się o udzielenie informacji dotyczących łańcucha żywnościowego dla wszystkich zwierząt poza zwierzętami łownymi, wysyłanych lub przeznaczonych do wysyłki do rzeźni, uzyskać je, poddać kontroli oraz reagować na te informacje.

Natomiast, zgodnie z art. 5 pkt. 1 rozporządzenia (WE) nr 854/2004, urzędowy lekarz weterynarii wykonuje zadania w zakresie inspekcji w rzeźniach, zgodnie z wymogami ogólnymi załącznika I sekcja I rozdział II oraz z wymogami szczególnymi sekcji IV tego rozporządzenia, w szczególności w odniesieniu do informacji dotyczących łańcucha żywnościowego.

W związku z powyższym zobowiązuję powiatowych lekarzy weterynarii do zobligowania podmiotów prowadzących rzeźnię wszystkich gatunków zwierząt, działających na terenie danego województwa, do respektowania poniższych informacji:

Zgodnie z załącznikiem II sekcją II pkt. 2 rozporządzenia (WE) nr 853/2004:

- Procedury zakładowe stosowane w rzeźniach muszą zagwarantować, że każdemu zwierzęciu lub partii zwierząt przyjmowanym do rzeźni, towarzyszyły odpowiednie informacje z gospodarstwa pochodzenia, o których mowa w sekcji III rozporządzenia (WE) nr 853/2004, dotyczące łańcucha żywnościowego;

- Procedury zakładowe muszą zagwarantować, że zwierzę lub partia zwierząt nie pochodziły z gospodarstwa lub obszaru objętych zakazem przemieszczania lub innymi ograniczeniami związanymi ze zdrowiem zwierząt lub zdrowiem publicznym, z wyjątkiem przypadków uzyskania zgody właściwych organów.

- W przypadku niespełnienia w/w wymogów, przedsiębiorstwa sektora spożywczego muszą powiadomić urzędowego lekarza weterynarii i podjąć odpowiednie środki.

Zgodnie z załącznikiem II, sekcja III, pkt. 1 rozporządzenia (WE) nr 853/2004:

- Podmioty prowadzące rzeźnię nie mogą przyjmować zwierząt do rzeźni, jeżeli nie wystąpiły o udzielenie odpowiednich informacji dotyczących łańcucha żywnościowego, przechowywanych w rejestrach gospodarstwa pochodzenia zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 852/2004 oraz takich informacji nie uzyskały.

Zgodnie z załącznikiem II, sekcja III, pkt. 2 oraz 7 rozporządzenia (WE) nr 853/2004:

Podmioty prowadzące rzeźnię muszą otrzymać informacje nie później niż 24 godziny przed przybyciem zwierząt do rzeźni, z wykluczeniem następujących okoliczności:

- Jeżeli właściwy organ udzieli zezwolenia i gdy nie naraża to na szwank celów rozporządzenia (WE) nr 853/2004, informacje dotyczące łańcucha żywnościowego

mogą zostać przekazane później niż 24 godziny przed przybyciem do rzeźni zwierząt dowolnego gatunku, których dotyczą lub zostać przekazane wraz z tymi zwierzętami do rzeźni.

- Jednak wszelkie istotne informacje dotyczące łańcucha żywnościowego, których znajomość mogłaby spowodować poważne zakłócenia działalności rzeźni, powinny zostać udostępnione przedsiębiorstwu sektora spożywczego prowadzącemu rzeźnię wystarczająco wcześniej przed przybyciem zwierząt do rzeźni, tak aby umożliwić mu odpowiednie zaplanowanie działalności rzeźni.
- Przedsiębiorstwo sektora spożywczego prowadzące rzeźnię musi dokonać oceny odpowiednich informacji oraz przekazać otrzymane informacje dotyczące łańcucha żywnościowego urzędowemu lekarzowi weterynarii. Zwierzęta nie mogą zostać poddane ubojowi ani patroszeniu bez uprzedniej zgody urzędowego lekarza weterynarii.

Zgodnie z załącznikiem II, sekcja III, pkt. 3 oraz 4 rozporządzenia (WE) nr 853/2004, informacje dotyczące łańcucha żywnościowego powinny obejmować w szczególności:

a) status gospodarstwa pochodzenia lub stan zdrowia zwierząt w regionie;

b) stan zdrowia zwierząt:

Uwaga:

- W przypadku wysyłek wieprzowiny do Chin, informacje dotyczące łańcucha żywnościowego powinny zawierać zapis, że świnie pochodzą z gospodarstwa, w którym w ciągu ostatnich 6 miesięcy nie wystąpił przypadek zanikowego zapalenia nosa oraz zespołu rozrodczo-oddechowego świń.

- W przypadku wysyłek wieprzowiny do Rosji, informacje dotyczące łańcucha żywnościowego powinny zawierać zapis, że w chwili wysyłki u zwierząt nie występowały objawy kliniczne różycy.

c) produkty lecznicze weterynaryjne lub inne leczenie, jakie podawano zwierzętom lub wobec nich stosowano w odnośnym okresie, wraz z okresem karencji powyżej zera, z wyszczególnieniem dat podawania i okresów karencji;

d) występowanie chorób mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo mięsa;

e) w przypadku znaczenia dla ochrony zdrowia publicznego, wyniki analiz przeprowadzonych na próbkach pobranych od zwierząt czy na innych próbkach pobranych w celu zdiagnozowania chorób, które mogą wpływać na bezpieczeństwo mięsa,

łącznie z próbkami pobranymi w ramach monitorowania i zwalczania chorób odzwierzęcych oraz kontroli pozostałości;

f) dane dotyczące produkcji, jeżeli mogą wskazywać na występowanie choroby;

g) imię i nazwisko lekarza weterynarii, który sprawuje zwyczajową opiekę nad gospodarstwem pochodzenia zwierząt oraz adres zakładu leczniczego.

Główny Lekarz Weterynarii opracował przykładowy wzór dokumentu, odnoszący się do informacji dotyczących łańcucha żywnościowego zwierząt kierowanych do uboju (FCI), który jest dostępny na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii, zgodnie z podaną poniżej ścieżką dostępu:

- zakładka z lewej strony: **„Higiena prod. pochodzenia zwierz.” – „Przykładowy wzór dokumentu zawierającego informacje na temat łańcucha żywnościowego zwierząt kierowanych do uboju”.**

Podkreślić należy jednak, że w/w wzór jest wzorem zalecanym, jednakże ze względu na swobodny przepływ towarów w UE, nie jest wzorem obligatoryjnym.

W celu uniknięcia utrudnień dla przedsiębiorców, ustalenie dokładnej treści informacji dotyczących łańcucha żywnościowego, tj. które dane należy przedstawiać, należy do podmiotów prowadzących przedsiębiorstwa spożywcze. Podmioty powinny także poinformować o tym fakcie oraz o formie, w jakiej chcą otrzymywać informacje dotyczące łańcucha żywnościowego, swoich dostawców.

Zgodnie z załącznikiem II, sekcją III, pkt. 5 oraz 6 rozporządzenia (WE) nr 853/2004:

Przedsiębiorstwa sektora spożywczego podejmujące decyzję o przyjęciu zwierząt do rzeźni, po dokonaniu oceny stosownych informacji dotyczących łańcucha żywnościowego, zobowiązane są niezwłocznie udostępnić te informacje urzędowemu lekarzowi weterynarii oraz, z wykluczeniem odstępstwa określonego w załączniku II, sekcja III, pkt. 7 rozporządzenia (WE) nr 853/2004, nie później niż 24 godziny przed przybyciem zwierzęcia lub partii zwierząt do rzeźni. Przedsiębiorstwo sektora spożywczego, przed badaniem przedubojowym danego zwierzęcia, zobowiązane jest zgłosić urzędowemu lekarzowi weterynarii wszystkie informacje, które stanowiłyby przyczynę obaw w odniesieniu do zdrowia.

W razie przybycia do rzeźni zwierzęcia bez informacji dotyczących łańcucha pokarmowego, dany podmiot zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie urzędowego lekarza weterynarii. Zwierzę nie może zostać poddane ubojowi bez uprzedniej zgody urzędowego lekarza weterynarii.

Zalecenia dla urzędowych lekarzy weterynarii:

Zobowiązuję powiatowych lekarzy weterynarii do przypomnienia urzędowym lekarzom weterynarii prowadzącym nadzór w rzeźniach wszystkich gatunków zwierząt, z terenu danego województwa, o obowiązku weryfikacji informacji dotyczących łańcucha żywnościowego, zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 854/2004:

„Urzędowy lekarz weterynarii wykonuje zadania w zakresie inspekcji w rzeźniach, zgodnie z wymogami ogólnymi w załączniku I sekcja I rozdział II oraz z wymogami szczególnymi w sekcji IV, w szczególności w odniesieniu do informacji dotyczących łańcucha żywnościowego”.

Po przeprowadzeniu w/w kontroli, urzędowy lekarz weterynarii podejmuje odpowiednie działania, wymienione w załączniku I sekcja II, w szczególności co do:

- a) powiadomienia o wynikach inspekcji;
- b) decyzji w sprawie informacji dotyczących łańcucha żywnościowego.

Zgodnie z załącznikiem I, sekcją I, rozdział II rozporządzenia (WE) nr 854/2004:

Informacje dotyczące łańcucha żywnościowego:

1. Wykonując zadania w zakresie inspekcji, urzędowy lekarz weterynarii uwzględnia wszelkie dokumenty towarzyszące zwierzętom oraz wszelkie oświadczenia wydane przez lekarzy weterynarii przeprowadzających kontrole na poziomie produkcji podstawowej, w tym oświadczenia urzędowych lekarzy weterynarii oraz zatwierdzonych lekarzy weterynarii.
2. W przypadku gdy podmioty działające na rynku spożywczym w łańcuchu żywnościowym, podejmują dodatkowe działania mające na celu zagwarantowanie bezpieczeństwa żywności poprzez wprowadzanie systemów zintegrowanych, systemów prywatnej kontroli, niezależnej certyfikacji przez osoby trzecie lub w inny sposób, i jeżeli te środki są udokumentowane, a zwierzęta nimi objęte można jednoznacznie zidentyfikować, urzędowy lekarz weterynarii może to uwzględnić przy wykonywaniu zadań w zakresie inspekcji i dokonywania oceny procedur opartych na HACCP.

Zgodnie z załącznikiem I, sekcją II, rozdziałem II rozporządzenia (WE) nr 854/2004:

1. Urzędowy lekarz weterynarii weryfikuje, czy zwierzęta nie są poddawane ubojowi przed otrzymaniem przez podmiot prowadzący rzeźnię, istotnych informacji dotyczących łańcucha żywnościowego oraz przed ich sprawdzeniem.

2. Jednakże urzędowy lekarz weterynarii może zezwolić na poddanie zwierząt ubojowi w rzeźni nawet wtedy, gdy istotne informacje dotyczące łańcucha żywnościowego nie są dostępne. W tym przypadku wszystkie istotne informacje dotyczące łańcucha żywnościowego muszą zostać dostarczone przed oznakowaniem tusz znakiem jakości zdrowotnej. Do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia, tego rodzaju tusze wraz z ich narządami wewnętrznymi muszą być przechowywane oddzielnie od innego mięsa.

3. Bez względu na **pkt 2)**, w przypadku gdy istotne informacje dotyczące łańcucha żywnościowego nie są dostępne w ciągu 24 godzin od przybycia zwierzęcia do rzeźni, całe mięso z tego zwierzęcia zostaje uznane za nienadające się do spożycia przez ludzi. Jeżeli zwierzę nie zostało jeszcze ubite, ubija się je oddzielnie od innych zwierząt.

4. W przypadku gdy towarzyszące dokumenty, dokumentacja i inne informacje wykazują, że:

- zwierzęta pochodzą z gospodarstwa lub obszaru podlegającego zakazowi przemieszczania lub innemu ograniczeniu ze względu na zdrowie zwierząt lub zdrowie publiczne;
- zasady stosowania produktów leczniczych nie były przestrzegane;

lub

występuje inny stan, który mógłby mieć niepożądany wpływ na zdrowie ludzi lub zwierząt, zwierzęta nie mogą być przyjęte do uboju innego, niż wynikający z procedur ustanowionych przez prawodawstwo UE w celu wyeliminowania zagrożeń dla zdrowia ludzi lub zwierząt.

Jeżeli zwierzęta znajdują się już w rzeźni, muszą zostać ubite oddzielnie i uznane za nienadające się do spożycia przez ludzi, przy jednoczesnym podjęciu środków ostrożności w celu ochrony zdrowia ludzi i zwierząt, tam gdzie jest to stosowne. Ilekroć urzędowy lekarz weterynarii uznaje to za konieczne, urzędowe kontrole są przeprowadzane na terenie gospodarstwa pochodzenia.

5. Właściwy organ podejmuje odpowiednie działanie, jeżeli stwierdza, że towarzyszące dokumenty, dokumentacja lub inne informacje nie odpowiadają rzeczywistej sytuacji w gospodarstwie pochodzenia lub rzeczywistemu stanowi zwierząt bądź też zmierzają do świadomego wprowadzenia urzędowego lekarza weterynarii w błąd. Właściwy organ podejmuje działanie przeciwko podmiotowi działającemu na rynku spożywczym odpowiedzialnemu za gospodarstwo pochodzenia lub przeciwko innej zaangażowanej osobie. Działanie to może polegać w szczególności na dodatkowych kontrolach. Podmiot

działający na rynku spożywczym odpowiedzialny za gospodarstwo pochodzenia lub inna osoba zaangażowana ponoszą koszty tego rodzaju dodatkowych kontroli.

Urzędowy lekarz weterynarii, zgodnie z zaleceniami misji FVO weryfikuje:

- czy w każdym przypadku informacje dotyczące łańcucha żywnościowego są dostarczane do rzeźni razem ze zwierzęciem lub partią zwierząt;
- oznaczenie daty, podpisu;
- kompletność przekazywanych informacji;
- okresy karencji podawanych leków.

W przypadku stwierdzenia uchybień, należy niezwłocznie reagować aby zmusić podmiot do zmiany obecnie stosowanego systemu.

W przypadku przeprowadzania badania przedubojowego drobiu na terenie gospodarstwa pochodzenia, dokument dotyczący łańcucha żywnościowego powinien być weryfikowany przez lekarza weterynarii certyfikującego świadectwo oraz przeprowadzającego badanie przedubojowe.

Następnie należy sprawdzić rzetelność przedkładanych informacji dotyczących łańcucha żywnościowego, w następujący sposób:

Procedura dotycząca weryfikacji informacji zawartych w łańcuchu żywnościowym

Raz w miesiącu, do końca 2012 r., powiatowy lekarz weterynarii lub delegowany przez niego pracownik powiatowego inspektoratu weterynarii, w ramach sprawowanego nadzoru nad prawidłowością wykonywania czynności urzędowych przez wyznaczonych lekarzy weterynarii, dokonuje na miejscu w rzeźni potwierdzenia wiarygodności informacji zawartych w dostarczanych informacjach dotyczących łańcucha żywnościowego. W tym celu wybiera on w sposób losowy dokumenty związane z łańcuchem żywnościowym, z jednego danego dnia ubojowego i przeprowadza analizę w/w dokumentów.

W przypadku, jeśli dokonana analiza wykaże podejrzenie braku wiarygodności informacji dotyczących łańcucha żywnościowego lub nierzetelnego wypełnienia, wówczas powiatowy lekarz weterynarii jest zobligowany skontaktować się niezwłocznie z powiatowym lekarzem weterynarii właściwym dla miejsca pochodzenia zwierząt, który z kolei powinien przeprowadzić kontrolę gospodarstw pochodzenia zwierząt, łącznie z rejestrami gospodarstw i przekazać powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu dla

rzeźni informacje potwierdzające nieprawidłowości łańcucha żywnościowego oraz następujące informacje o podjętych działaniach:

- poinformowaniu właściwego oddziału izby lekarsko-weterynaryjnej z prośbą o przeprowadzenie szkolenia prywatnego lekarza weterynarii w zakresie obowiązku wypełniania książki leczenia zwierząt;
- pisemnych powiadomieniach właścicieli rzeźni o stwierdzonych nieprawidłowościach oraz konieczności egzekwowania prawidłowo wypełnionych dokumentów przez podmiot ubojowy.

Niniejsza procedura wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2012 r.

Proszę o przekazanie do Głównego Inspektoratu Weterynarii, również na adresy e-mail: maja.czerwinska@wetgiw.gov.pl oraz marcin.kozlowski@wetgiw.gov.pl, sposobu przekazania powyższych informacji podmiotom, w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 31 maja br.**

Ponadto, proszę o przesłanie do Głównego Inspektoratu Weterynarii, również na adresy e-mail: maja.czerwinska@wetgiw.gov.pl oraz marcin.kozlowski@wetgiw.gov.pl **w nieprzekraczalnym terminie do dnia 15 lipca 2012 r.**, pierwszych wyników weryfikacji, zgodnie z w/w „Procedurą dotyczącą weryfikacji informacji zawartych w łańcuchu żywnościowym”.

ZASTĘPCA
GŁÓWNEGO LEKARZA WETERYNARII

Jarosław Naze